

แนวโน้มหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี
ของสถาบันราชภัฏในทศวรรษหน้า

นางสาวจงกล เสงสุวรรณ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974 - 637 - 087 - 1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

TRENDS OF UNDERGRADUATE ART EDUCATION CURRICULUM
OF RAJABAT INSTITUTES IN THE NEXT DECADE

Miss Chongkol Hengsuwan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Art Education

Department of Art Education

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic year 1997

ISBN 974 - 637 - 087 - 1

จกมล เฮงสุวรรณ : แนวโน้มหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรีของสถาบันราชภัฏในทศวรรษหน้า (TRENDS OF UNDERGRADUATE ART EDUCATION CURRICULUM OF RAJABAT INSTITUTES IN THE NEXT DECADE) อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุลักษณ์ ศรีบุรี, 233 หน้า. ISBN 974-637-087-1

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวโน้มหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรีของสถาบันราชภัฏในทศวรรษหน้า ในด้านจุดประสงค์ โครงสร้าง เนื้อหาวิชา การเรียนการสอน สื่อการสอน และการวัดและประเมินผล โดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นผู้เชี่ยวชาญสาขาศิลปศึกษา จำนวน 33 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม จำนวน 3 รอบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณหาค่ามัธยฐาน (Median) ฐานนิยม (Mode) ผลต่างระหว่างค่ามัธยฐานกับฐานนิยม และพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range)

ผลการวิจัยพบว่า

- 1) ด้านจุดประสงค์ ส่วนใหญ่ยังคงเหมือนหลักสูตรที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน สำหรับจุดประสงค์ที่เพิ่มได้แก่ เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ทางศิลปะในชีวิตประจำวัน มีความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการทางทัศนศิลป์ มีความสามารถเป็นนักวิชาการ รู้จักคิดวิเคราะห์แก้ปัญหาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน รู้จักนำเอาเทคนิควิธีการทางศิลปะที่ทันสมัยมาใช้ และมีความศรัทธาและมีจรรยาแห่งวิชาชีพครู
- 2) ด้านโครงสร้าง ไม่เปลี่ยนแปลงจากหลักสูตรที่ใช้อยู่ปัจจุบันมากนัก จำนวนหน่วยกิตรวมอยู่ระหว่าง 140-145 หน่วยกิต หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไปอยู่ระหว่าง 35-40 หน่วยกิต หมวดวิชาเฉพาะด้านอยู่ระหว่าง 94-97 หน่วยกิต และหมวดวิชาเลือกเสรีอยู่ระหว่าง 8-10 หน่วยกิต
- 3) ด้านเนื้อหาวิชา หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป ได้แก่วิชา ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สารนิเทศเพื่อการศึกษา คณิตศาสตร์ มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม สุนทรียะทางทัศนศิลป์ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ หมวดวิชาเฉพาะด้าน กลุ่มวิชาชีพครู ได้แก่วิชา พื้นฐานวิชาชีพครู หลักการสอน หลักสูตรและการสอน การวัดผลและประเมินผลทางการศึกษา จรรยาและวิชาชีพครู พฤติกรรมการสอนวิชาศิลปศึกษา หลักสูตรและการสอนศิลปศึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนศิลปศึกษาในโรงเรียน และความคิดสร้างสรรค์ กลุ่มวิชาเนื้อหา ได้แก่วิชา ศิลปศึกษาเบื้องต้น ศิลปะสำหรับครู โครงการศึกษาศิลปะส่วนบุคคล ศิลปะวิจารณ์ จิตรกรรมพื้นฐาน ภาพพิมพ์พื้นฐาน ทฤษฎีสี ศิลปะไทย การวาดเส้น คอมพิวเตอร์กราฟฟิค คอมพิวเตอร์ศิลป์ และเลือกเรียนรายวิชาจากแขนงวิชาทัศนศิลป์ ศิลปะประยุกต์ ความเข้าใจทางศิลปะ และศิลปะพื้นบ้าน กลุ่มวิชาปฏิบัติการและฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ได้แก่ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ หมวดวิชาเลือกเสรี ได้แก่ วิชา ศิลปะเพื่อสร้างคุณภาพชีวิต คอมพิวเตอร์กราฟฟิค 2-3 มิติ
- 4) ด้านการเรียนการสอน เป็นรูปแบบที่ยืดหยุ่นเป็นศูนย์กลาง โดยเน้นการปฏิบัติงานจริง
- 5) ด้านสื่อการสอน ส่วนใหญ่เป็นสื่อที่ทันสมัย รวมทั้ง Internet
- 6) ด้านการวัดและประเมินผล มีจุดประสงค์เพื่อวัดและประเมินผลด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และบุคลิกภาพความเป็นครูศิลปะ โดยวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ และกระบวนการสอน ครูเป็นผู้ประเมินโดยประเมินจากการปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่ ช่วงเวลาในการวัดและประเมินผล ได้แก่ ช่วงหลังเรียน

ภาควิชา ศิลปศึกษา
สาขาวิชา ศิลปศึกษา
ปีการศึกษา 2540

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C843602 : MAJOR ART EDUCATION.

KEY WORD: TRENDS OF UNDERGRADUATE ART EDUCATION CURRICULUM / RAJABAT INSTITUTES

CHONGKOL HENG SUWAN : TRENDS OF UNDERGRADUATE ART EDUCATION CURRICULUM OF RAJABAT INSTITUTES IN THE NEXT DECADE. THESIS ADVISOR : ASSIST. PROF. SULAK SRIBURI Ph.D. 233 pp. ISBN 974-637-087-1.

The purpose of this research was to study trends of undergraduate Art Education curriculum of Rajabat Institutes in the next decade in 6 areas : objectives, curriculum, course content, educational media, and measurement and evaluation using the Delphi Technique. The subjects of this study were 33 specialists in Art Education. A questionnaire developed by the researcher was distributed to those subjects three times. To analyse data, median, mode, differences between mean and mode, and interquartile range were employed

The findings of this research were :

1. For the objective area, most learning objectives should be the same as the present curriculum. The additional objectives should be as following ; to produce the graduates who had ability to apply the knowledge of art in their functional lives, had creative thinking and imagination in Visual Arts, qualified to be educators, had ability to analyse and solve problems for development learning and teaching, usually apply modern techniques in art to their professional courses.

2. For the curriculum structure area, it should be changed a little. The total credit, hours should be about 140-145, divided into 3 areas which were in general education about 35-40 credit hours, specialized education about 94-97 credit hours, and free electives about 8-10 credit hours.

3. For the content area.

: General Education, course in this area should be English, Information for Searching and Study, Man and Environments, Aesthetics of Visual Arts, and Introduction to Computers.

: Specialized in Art Education

a. Teaching profession, courses in this area should be Teaching Methodology, Curriculum and Instruction, Educational Measurement and Evaluation, the Professional Ethics in Teaching, Teaching Behavior in Art Education, Art Activities Management in Schools, and Creative Thinking.

b. Core courses should be Introduction to Art Education, Art for Teachers, Individual Project in Art Education, Art Criticism, Fundamental Painting, Fundamental Printing, Color Theory, Thai Art, Drawing, Computer Graphic, Computer Art and some elective course in Visual Arts.

c. Performance courses and Field Professional Experience in Teaching Art.

: Free electives, courses in this area should be Art for the Quality of Life and Computer Graphic 2-3 Dimension

4. For the instruction area, it should be approached by "The Student-Centred Technique" emphasizing actual performance.

5. For the educational media, most media providing should be modern, including Internet.

6. For the measurement and evaluation, the objectives should be to measure and evaluate knowledge, skills, morals, and specific characteristics of art teachers according to learning objectives and teaching processes. Evaluation should be evaluated by teachers mostly from the student performance after learning period.

ภาควิชา..... ศิลปศึกษา

ลายมือชื่ออนิสิต.....

สาขาวิชา..... ศิลปศึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา..... 2540

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความกรุณาจากผู้มีพระคุณหลายท่าน โดยเฉพาะผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สลักษณ์ ศรีบุรี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำ ข้อคิด ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อีกทั้งเป็นกำลังใจมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุธีระ ประवालพฤษ์ และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาใช้เวลาตอบแบบสอบถามและแสดงความคิดเห็นอันทรงคุณค่าอย่างยิ่ง ขอขอบพระคุณอาจารย์ภาควิชาศิลปะ คณาจารย์และเจ้าหน้าที่ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ขอขอบคุณเพื่อน ๆ รุ่นที่ 11 ที่คอยช่วยเหลือและให้กำลังใจ ทำวันนี้ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย ที่ให้ทุนอุดหนุนในการทำวิจัยครั้งนี้

สุดท้ายผู้วิจัยขอรำลึกถึงพระคุณของบิดา มารดา พี่ชายและญาติพี่น้องที่ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจตลอดมา รวมถึงครูอาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้จนสำเร็จการศึกษา

จงกล เสงสุวรรณ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ

บทที่

1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	6
1.4 ข้อตกลงเบื้องต้นในการวิจัย.....	6
1.5 นิยามคำศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	6
1.6 วิธีดำเนินการวิจัย.....	7
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
2.1 แนวโน้มของการฝึกหัดครู.....	9
2.2 แนวโน้มของหลักสูตรทางการศึกษาในอนาคต.....	23
2.3 หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร.....	27
2.4 หลักสูตรศิลปศึกษาของสถาบันราชภัฏ.....	46
2.5 การศึกษานาอนาคตและเทคนิคการวิจัยอนาคต.....	61
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	74
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	86
3.1 กลุ่มตัวอย่างประชากร.....	86
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	86
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	88
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	88

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	90
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านจุดประสงค์ของหลักสูตร.....	91
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านโครงสร้างหลักสูตร.....	94
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านเนื้อหาวิชา.....	98
4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการเรียนการสอน.....	111
4.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านสื่อการสอน.....	113
4.6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการวัดและประเมินผล.....	115
5. สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	118
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	118
5.2 อภิปรายผล.....	122
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	133
รายการอ้างอิง.....	135
ภาคผนวก.....	142
ภาคผนวก ก.....	143
ภาคผนวก ข.....	147
ภาคผนวก ค.....	216
ภาคผนวก ง.....	229
ประวัติผู้แต่ง.....	233

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางแสดงการลดลงของความคลาดเคลื่อนของจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ.....	
ตารางที่	
1 คำมัธยฐาน ค่าฐานนิยม ผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวโน้ม ด้านจุดประสงค์ของหลักสูตรศิลปศึกษา.....	91
2 คำมัธยฐาน ค่าฐานนิยม ผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวโน้ม ด้านโครงสร้างของหลักสูตรศิลปศึกษา.....	94
3 คำมัธยฐาน ค่าฐานนิยม ผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวโน้ม ด้านเนื้อหาวิชาของหลักสูตรศิลปศึกษา หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป.....	98
4 คำมัธยฐาน ค่าฐานนิยม ผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวโน้ม ด้านเนื้อหาวิชาของหลักสูตรศิลปศึกษา หมวดวิชาเฉพาะด้าน กลุ่มวิชาชีพครู.....	101
5 คำมัธยฐาน ค่าฐานนิยม ผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวโน้มด้าน ด้านเนื้อหาวิชาของหลักสูตรศิลปศึกษา หมวดวิชาเฉพาะด้าน กลุ่มวิชาเนื้อหา.....	104
6 คำมัธยฐาน ค่าฐานนิยม ผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวโน้ม ด้านเนื้อหาวิชาของหลักสูตรศิลปศึกษา หมวดวิชาเฉพาะด้าน กลุ่มวิชาปฏิบัติการ และฝึกประสบการณ์วิชาชีพ.....	108
7 คำมัธยฐาน ค่าฐานนิยม ผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวโน้ม ด้านเนื้อหาวิชาของหลักสูตรศิลปศึกษา หมวดวิชาเลือกเสรี.....	109
8 คำมัธยฐาน ค่าฐานนิยม ผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวโน้ม ด้านการเรียนการสอนในหลักสูตรศิลปศึกษา.....	111

ตารางที่	หน้า
9 คำมัธยฐาน ค่าฐานนิยม ผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวโน้ม ด้านสื่อการสอน.....	113
10 คำมัธยฐาน ค่าฐานนิยม ผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวโน้ม ด้านการวัดและการประเมินผล.....	115